

„ЗАСТАВА“ издава трипут
у недељу, средом, петком
и недељом.
Цена је на годину 12 еор.
и по год. 6 еор. на чет-
врт године 3 е. на месец 1
еор. а. вред. за Аустрију,
а за Србију на годину 120
гроша на по год. 60, а на
четврт године 30. гроша.

ЗАСТАВА.

Оглас се рачувају по ок-
вичним врта, које на гар-
монта заузимају, и за сваку
врсту плаћа се увек по 6
нов, са жиг увек по 20 и.
Дописи се шаљу уредиш-
тву, а предлата и огласи
администрацији „ЗАСТАВЕ“
у Нови Сад, у кући број 11 и
12 у дуванској улици.

Број 146.

У Новоме Саду у недељу 13. децембра 1870.

Год. V.

У НОВОМ САДУ 12. децембра.

Игледало је до сада, да је питање „босфорско“ у толико раширено, да никакве сметње не стоје на путу, да се исто пред конференцију изнесе, те да се ту коначно реши. Све велике силе, које су у решавању тога питања интересоване сагласиле се беху у томе, и само је нешто времена морало до сазивања конференције проћи тога ради, да се нужне припреме за радњу конференције учине. Но у том времену поновило питање „дуксенбуршко“ које је са свим слично оном првом, и по свој прилици биће то узрок, што се пређашњи рок састанку конференције одмакао даље, јер Бугарској некако негде у рачун, да се на конференцији решава још које питање осим „босфорског“.

То друго, „дуксенбуршко“ питање међутим као да ће се решити ван конференције, и као што сад изгледа, по свој прилици и пре конференције. Пруска баш хоће анексију — утеловљење — Дуксенбурга себи, што се види и из Бизмарковог органа „Крајццџ.“ који описује на то, како је у енглеском парламенту, при закључењу уговора о неутралности Дуксенбурга год. 1865. лорд Стенли изрично рекао: да кад једна сила одкаже јамство неутралности, да онда само од себе одлапа обавеза и осталих сила. Свршетак пак Бизмарковог ноте у ствари Дуксенбурга вели: „Краљевска (пруска) влада од јако се у својим војеним операцијама, неће осећати обавезом у погледу на неутралност Дуксенбурга, и придржаваће се својих потраживања на велико херцештво, због наносених оштета које су проистекле из тога, што се није строго придржавало неутралности.“ Намера дакле, да Пруска хоће да присвоји себи Дуксенбург неможе јаснија бити, него што из те ноте извирује, а новије вести отуда потврђују је још јаче, јер јављају, да се Пруска спрема да поведе градове и да пошаље своје гарнизоне у Дуксенбург. Завршетак свега био би тај, да Пруска „свршен чин“ тек форме ради стави конференцији лондонској до знања. Да ће ова то морати примити и усвојити, о томе према данашњим констелацијама неможе бити сумње.

На конференцију лондонску дакле то питање неће имати никаква утицаја. Али у овом добу, које се може назвати „богатим“ у прозивођењу важних политичких, односно дипломатичких питања, сваки час може понети какво питање, које и у том погледу може имати нека значаја. Једно ново питање већ је опет поникло, и ако се „званично“ то није јавило. У бочним и пештанским листовима има телеграфска вест, да је кнез румунски Карло, преко својих заступника писмено изјавио великим силама, да париски уговор од г. 1856. јако смета развезку Румуније. Дакле ето већ другог дела „босфорског“ питања.

Оно се истина вели, да се кнез Карло само потужио великим силама на неосносно стање те кнежевине, али није поднео никаква позитивна предлога; по томе би овај корак кнеза румунског од мање важности био. Али ако је ценити намере румунске владе по румунском листу „Прес“ која је огласила намеру и тежњу румунског двора, онда ће, — ако сад није, — скоро изићи Румунија и са формулованим позитивним предлогом пред Европу, јер „Пр.“ непрестано доноси чланке о томе, да Румунију треба уздићи на ступањ краљевине, по примеру Белгије, пошто се овај садашњи положај Румунске неможе дуго сносити. Један дописник „П. Л.“ из Цариграда потврђује такође, да се кнез Карло решио, ставити Европи такав захтев; а ина и таки вести, које веле, да је кнез Карло већ одпратио у Цариград ноту таког садржаја.

Ова појава — буде ли само у њој истине — задовољно ће имати јака утицаја на будућу лондонску конференцију, и у најбољем случају, кадра ће бити, да јој рок састанка одгоди, пошто ће дипломацији европској требати времена, да се у том питању предходно споразуме о погледом на то, хоће ли то питање пустити на конференцију или не.

Уз ово још је у Француску ту, која прави сметње састанку конференције, јер је изјавила, да ће само тако престати на конференцију, ако ће се на њој увести у претрес и питање данашњег рата њеног са Немачком. Ово, што за први поглед не изгледа као препрека обичном оку, код дипломатије је врло важна препрека, јер ако се на конференцију пусти

још које осим „босфорског“ питања, отвориће се врата свима и свакојаким питањима, која би била у стању садашњим државним склоп Европе са свим променити, а то дипломатија никако неће хтети допустити, пошто је цел целокупне дипломатије те да се што дужи одржи „постојеће стање“, нарочито на истоку.

И овога пута могу државници, нарочито мањих, а не консолидованих држава видети, да дипломатија респектује „свршене чине“, и по томе треба да се равнају.

Са бојашта у Француској нема опет вести, које би јављале о догађајима од пресудног значаја, по данашњи рат француско-немачки. Што се јавља, то је о мањим бојевима, који већим делом испадају добро по Французе. Немачком оружју као да је срча сасвим окронула леђа. Француска морска армија тако рећи непрестано бојак бије са непријатељем, и као што извештаји отуда јављају, са успоном. О стању немачке војске жалосни извештаји стижу; ако још овако потраје дужи, то ће врло мало Немаца, који су потегли у Француску, да краљу Вилхелму беру лаворике, вратити се својим кућама, да приповедају свој „победоносни“ поход. Баварци су нарочито ужасно страдали; кор Ђенерала Тана, одавна је већ преко две трећине својих људи изгубио. И у пруском војеном главном стану, као да је систематски план учињен, да се Баварци што више изможе, јер им се свугде указивала та „почаст“ да су стављани на најопасније позиције, и увек напред у ватру шиљани. Отуда и није чудо што су родољуби баварски намерили у својој комори (сабору) поднети предлог да се војска баварска повозе са бојашта натраг. Мора се човек стрести пред варварством политике пруске, кад чита извештаје о губитцима немачке војске. Та је политика стаманила за ово пет месеци немачком народу преко 400.000 људи! Каква је ту радња свага изгубљена! „Н. сл. Л.“ говорећи о губитцима Немаца у овом рату вели: Ако у овом рату иксо Баварци поштеђени, то се ни друге државе немачке немогу похвалити. По званичним извештајима немачким, пало је до сад 70 хиљада; али како се до сад довољно пута доказало, да ти извештаји притајивају у половину прави губитак, то се сме узети, да је најмање 100.000 Немаца погинуло. На једног погинулог обично узима се да долазе три равена; то би чинило 300.000 равеника. На три равеника узима се један тако равен, који ће за цео век богаљем остати; по томе дакле 100 хиљада богаљева остаће Немачкој као спомен овога рата. А где су толике удовице и сирочад!! Па још и то није доста, него се на заповест краљеву и шеста армија из Немачке извлачи на ту коасаницу! Да се правда мора осветити на онима који су узрок томе — о томе нико не треба да сумња.

По ратоване француско са Немцима добро је дошло и то, што Немци незнају како стоји снага француска, те се узима, да немају ни плана за даље операције војене. Међу тим француска војска све се већма приближује Паризу, и очекивати је, да неће дуго потрајати, пак ће се око Париза одпочети битка, која ће имати да реши судбу Париза.

На новостима политичког значаја врло је сиромашна и цис — и трансилванија. „Пр.“ јавља, да ће чешки декларацији отговорити Бајсту на његов одговор и — иначе ништа важног.

У трансилванији, сабор угарски бави се претресањем владиних законских предлога. Сад је на реду законски предлог о продужењу монопола на дуван. Досадашње министарство Делигеротијево у Грчкој одступило је, и на место њего дошло на владу, министарство Кумундуровско, које је овако састављено: Кумундуров председник и министар унутарњих послова; Петракис просвете и привремено морине; Боцарис рата, Христопулос спољних; Контоставлос правде и Сотиропулос финансије.

Дал ће ово што више учинити за грчку краљевину, од дојаконшег, који није ништа учинило — показаће време!

СПРЕМАЈТЕ СЕ НАРОДУ ВЕРНИ —
КАЈТЕ СЕ НЕВЕРНИ!

М—ћ. Један од више узрока, што је народна странка у Хрватској и Славонији при изборима на „справиште“ онако јако подлегла,

био је тај, што није је ваљано организована била, нити је довољно радила. Сам тероризам и пресија не би омаке резултате произвели. Народна је странка сувише поуздања имала у успех, те се доста и на сам случај ослонила. Сад треба да буде то другачије.

Пре него што се упуостимо у наше наворе о важну организовања, да напоменемо важност престојехи избора.

Једна је важност у овом листу већ споменути. Нови ће избори бити мерило свега народне у опште, а на по се мерило, како народ мисли о „поравнању“, које је справиште учинило, и то после тригодишњег искуства.

Ако владајућа стравка и сад, не кажемо у справишту, у ком је много лични гласова, него у народу, т. ј. у већини народни избора превагу добије — онда ће се она још већма утврдити, и томе сва биће још жешћа.

По има и друге важности не само по садашњост, него и по будућност. Ми Срби сувише смо досад упирали очи у Србију, и од ње изчекивали не толико о све, колико о оне стране ослободбе наше браће. Игледало је, као да је србска влада то наше узлање за своје посебне користи злоупотребила. Што свој морални утисак на Мађаре није на то употребља, да припомогне Србима и Хрватима с ове стране, па да бар данашњу систему у Хрватској и Славонији предупреди, или подконе, то да је за ту цену било, да себа леђа осигура, да може на истоку радити, неби ли по жада било; ми би се стршили, и сами редакши јачали надом и поуздањем, да ће сједњевна Србија, Босна, Херцеговина и Црна Гора нама за будуће јак наслон бити.

Но ни тамо, ни амо. Мађари су добро рачунали — и те рачуне није им Србија помисла, него — пруско-француски рат, и Русија.

Ми треба да станемо и на своје ноге — па ће нас ако не влада, а оно народ србски с оне стране више чути, више уважити, и место са туђином, са својима рачунати, те ће тако и осталој браћи пре дан слободе осванути.

И нас — Србаља и Хрвата — има до 2 1/2 милијона у тројној краљевини, и нас Срба има туђе близу милијона.

И Срби, који су у Хрватској, и Славонији са Сремом, у Далмацији са Боком, ваља да сматрају у тим земљама и своју кућу, своју домовину, која им је задружна са Хрватима.

Срби ваља дакле да пружају браћи својој Хрватима руку, настоје, да тројна краљевина задобије положај, који ће и за остали народ од замашаја бити, кад кудне час, који није далеко. Сад што се таче организовања.

У Загребу, или можда још боље, у Сиску, ваља да се направи средњашњи одбор за руковођење избора, у ком да буде из сваке жупаније најмање по један, а из околине и више чланова.

У свакој жупанији ваља да буде окружни изборни одбор; у сваком изборном срезу срезски, у свима местима, а нарочито која сама за се бирају, месни изборни одбор.

Окружни изборни одбори да су са средњашњим, срезски са окружним у честој, и то личној свеви.

Изборни чин има три стадије: попис бирача и изборања; рекламијају, и избор народни заступника.

У првом погледу ваља пазити и настојавати, да се сви, а нарочито поуздани за бираче и изборнике упишу, који за то својства имају.

Својства за бирача, који, и то на 50. једнога изборника бирају, имају у свима местима, осим краљ. вароши, и они вароши, које уређени магистрат имају: поседници, који сами или у задрузи као домаће старешине плаћају најмање 5 е. пореза од земаља или кућа; даље обртници (занатлије, спекуланти и т. д.) и трговци, који најмање 5 е. свеколиког изравног пореза плаћају.

Изборници, који сами по себи право бирања имају, јесу у тим местима: поседници непокретни добара, који најмање 50 е. пореза од посела; и обртници, и трговци, који најмање 30 е. свеколиког изравног пореза плаћају.

У краљ. варошима и варошцима са магистратом нема разлике међу бирачима и изборницима, но сви бирају, који плаћају најмање 15 е. свеколиког изравног пореза (т. ј. пореза на земљу, кућу, досад, и личну привреду). Зашто да у таким местима они, који најмање

5 е. пореза плаћају, немају никаквог, ни оволиког бирачког права, колико то они по себи имају — то зна само Раух-Голдшмидт.

Ми нисмо овде све врсте бирача навели, знаме не оне, који иначе лична права бирања имају, но оне, које се тичу оних, који мање прилике имају, то сазнати. Оставо се може видети из изборног реда саопштеног у 138 бр. „Заставе“.

Друго је рекламија. Ту ваља пазити и настојати, да од народне странке нико не изостане, који је за бирача, а од противника да нико не уђе, ко није за то, као и то, пазити да ли се уредно поступало.

Званични средишни одбор разписује дан, кад се у ком месту започаће попис бирача. Овај се дан има у сваком месту 3. дана пре почетка пописа прогласити. Па ово ваља озобито пазити, јер знамо, како је у Срему било. Велики жулан, или његов владаник окрнуо је или освануо у ком месту, те је дао поуздање из кревета дизати, а вента ради добов ти у село, те се часком и објавио и савио избор на овај или онај сабор.

За рекламија бирача, који изборнике бирају, има 3. дана; за рекламијају они, који по себи изборно право имају 8. дана, од како пописне листине на углед изложене буду.

Што се избора народног заступника тиче, ту ваља пазити и настојати, да сваки од народне странке на биралиште дође. У случају потребе ваља се и за подвоз и за препртање састарати. Другачије не иде. За ратну борбу треба — кашека, а за уставну — трошка.

За то, што је главно, ваља се поренити, и прикупити касу за сваки изборни срез, а из сви треба да се да нужни трошак за окружни, и средишни одбор.

Досад су поједини морали из свога трошита — то је за поједине теретно, а неможе се ни захтевати.

Нарочито позивамо браћу из Бачке и Баната, да и они ревенем притекну. Ствар је обшта. Буде ли браћи у тројној краљевини боље, биће и нама. Тројна краљевина за нас је оно, што би требало да је, и што мора бити Србија за оностранку браћу нашу.

Рачун које се тачно и савесно види; ако што претиче, или ће остати резерва за идуће подобне случајеве, или ће се употребити на друге народне цели, који има кајамет.

Али над-а свим треба: грла, и ногу. Не треба се бојати; ве треба презати. Агитација је особито при изборима слободна; ваља пазити, да се избегне сваки изгред — а ако на правом здравом путу ко и претрпи што, или страда, нема га и то не поколеба. Гину стотинама хиљада људи, цвет Немачке и Француске на бојном пољу, па зашто да и ми не би за право и слободу народа коју као гурчине изпили. Шта је често име не само међу Славенима, него и у свету угледно, и моралне им гаранције народног субстанга прибавило — исто пожртвовање лично и новчано своја синова. Шта смо ми досад на том пољу учинили? Скоро ништа. Ваља да се стидимо пред потомством и светом, да нисмо кадри у уставној борби што и претрпели — и то највише ми ученог реда, ми, којих праоци, очеви, и браћа не кажалише жељбе муке претрпети, на које набијани, на вешала дзвани бити, и који скоро целу Европу својом краљу оросише.

Хоћемо да нас народ на рукама носи, да се за нас збоји и криви, да до бољег положаја дође — а кад до политичне борбе дође, а ми немамо ни толико рабрости, да сачувамо, или бар заступимо оно, што су они краво стекли.

Раух-паше, и Кушевић аге развезу се по нашем крају — а ми се још чудимо, зашто босанска раја вулум турски трпи.

А ви несретни синови народа! Ви који сте пре три године дана сметањем своји другова са званија, застрашвањем народа, претњом, да ће те једнама синове у војнике увести, ако с нама не гласају, другима избавити, ако уз вас буду; ви, који поборницима народне странке после избора ногу подмисете, и лажу и клевету за сведоке увесте, да ји ватварати, или иначе кичити и гонити можете — знајте, да је крајње време показану.

Покајте се, јер се приближује царство народности и слободе.

Покајте се грешници — помислите на м-

све већма излази на видело политичка комбинација србијанске владе у својој вредности, у вредности „такој, како је,“ по којој она мисли, ил' бар тако исповеда: да је у Аустро-Угарској на свога „побратима“ наишла; да ће она у споразумљењу са овим болесником извојевати „стару славу Душанову,“ осветити Косово. Мако да каже, да је србијанска влада у идоји остварања нашег уједињена правим и „сигурним“ путем пошла, мако да каже, да је народ у Србији својом владом народну узданицу добио: ово свакако стоји: да та влада или је вољна да замени стари, отрцани оков, новим, сјајнијим, т. ј. турско ропство аустро-угарском слободом не уздајући се у свој покложај, или се тврдо нада, да ће се у Европи вешто окретати оно по њу лако коло; status quo, док после са неба не падне какав нов Милош, који ће неким чудесима да изврши задатак Србије: ослобођење свију Срба — повратак српске величине. Јер иначе се не да повати, одкуда има та влада смелости: пропуштати онаке прилике, као што је то целом свету познато; али не само смелости: пропуштати најлепше згоде, но својом политиком показивати своју слабост: не удање у васколико српство, том својом слабосту наносити штете не само идеји уједињена српства, него у опће целом Славенству. Да се ограничимо само на стање српства у Аустро-Угарској. Колико је та србијанска политика само нами штете нанела, тим својим уображењем: да је у Аустро-Угарској на свога искреног пријатеља нагавала. И ту би се дало ваљда приметити: не беше прилике, да је се противно посведочити могло. Небеше прилике — и када покојни Мијајло, најискренји пријатељ Угарске мученички погибе: онда се србијанска влада пожурила уништити оруђе убице кнежевот а шта је са убицом — као да се не и не таче. Мађари онда показаше свој „баратша“ према Србији — и Србија је ћутала: на ону тугу за кневом, која изгледаше, да је небу узаврела, оваким ћутањем ил' да не будемо строги: оваким мицањем ударила је жиг неблагодарности, несвести у политици. Оволико мимогредно о ствари, које ради вам шаћем.

Чули сте сигурно за нов testimonium баратшага ове државе према Србији. Од турске владе изаслан је амо један официр, који споразумљењем, дозволом аустро-угарске владе врбује војнике из аустро-угарске војске — за Турок. То су они војници, која су у пртњу, у мапирању вешти; добијају од турске владе месечну гађу од 40 фор. а од аустро-угарске за време те услуге „урада“ те тако, сигурно ће бити то време урачувано у службу као аустро-угарски војника. И то ради ова влада пред очима живе Србије! И хоће ли Србија и то урачувати у један доказ пријатељства? Хоће ли Србија и у будуће веровати у „пријатељство“ оних, који њеном долату помажу мача оштрих?... Ми жељно ишчекујемо велики преврат у Европи, јер у њему ће само повићи наша слобода, српска слобода, ал' баш с' тога не пропуштамо опомињати оностару владу на странпутице, којима ће један цео народ из једне питке гудуре, у другу дубљу да падне....

Што ово сада Немци уживају, имају захваљути својим добро уређеним народним школама. У њи нема „пет на девет,“ но мора сваки у своје доба пуни 8 година у народној школи провести, а толико и толико прилика имају да се усавршавају и изображавају, а то је главно. Право изобразење, а с тим и срећа једнога народа, веда се никако замислити, док сав народ у своје време неодпочне уредно школе народне похађати. У оваким добро уређеним школама да ће се народу здрава основа свему будућем животу његовом; а кад ову остави, тада му ваља а тада му се и може пружити добре књиге, које ће му на даље учитељи и чувари бити и положену основу све боље и боље уавршавати. Наш народ, који је на се ту шлемнату вадаћу узео, да се сам за своје школе жртвоти и оно учинити, што се од њега с пуним правом захтева, ако жели да се зрелим, свестним и дораслим зове.

Да Немац на Француза ратује то и ви знате, ал' како бар ове моје компије са којима ја живим о рату мислио, хоћу коју да вам и о томе речем. Одушевљење Немаца у овој престољници савишло би свакога. Толики гробови њихови рођени синова, толики богаљени који се дан на дан о њих чешу и толики силни новчани терети, нису их ни бар мало у њиховом патриотизму смеди. Непрестано новине траже и за разбојниште упиткују; чим и најмања битка у корист њихову испадне, одма се заставе вију, песма: „die Wacht am Rhein“ пева; све оживи и једно другом са хвалом догађај прича. Рањеници поред чаше добра пива љуболитљивцима приповедају где су и како су Французе гонили, и овладали, ил' како су

претреса мора бити најмање месец дана, од дана кад је обема странама позив предат.

Чл. 15. Претрес је јаван и усмен.

Чл. 16. При претресу у државном суду морају бити најмање 10. судија, а за осуду нужно је две трећине гласова. Но ако би било једанајест судија, нужно је опет осам, а ако би их било десет, онда је нужно седам гласова за осуду.

Чл. 17. Државни суд није обвезан држати се никаквих законом прописаних правила о доказима, већ суди по свом слободном, из доказа исљеђења и доказа добивеном убеђењу.

Но у осталом он је дужан држати се прописа кривичног поступка, у колико овде није наређено одступање.

Чл. 18. У пресуди морају бити основи, на којима се изриче, да је оптужени крив, ил' да није крив, и ако се осуђује, морају бити изложена дела, која се као доказана узимају и морају се иста окачествовати.

Чл. 19. Државни суд може изрећи само казну лишења звања, или и неспособности за државну службу. И потоме његова осуђујућа пресуда гласиће, ил' да се оптужени лиши звања и тада он не може никад више бити министар; или према отежујућим околностима, и да изгуби државну службу, на извесно време, или за свагда, и тада осуђени не може за то време, или никада, добити никакву државну службу у земљи.

А ако би државни суд при изрицању ове казне нашао, да је оптужени заслужио и такву казну кривичним законом прописану и таква би казна најмање пет година заточења или робије, он ће у пресуди изрећи да се оптужени преда и редовном суду, и послаће акта надлежном редовном суду оптуженога с налогом, да даље по закону поступи и овај ће суд предузети дело и по закону пресудити.

У сваком случају, ако би било места наквади штете држави или приватном, то ће редовни судови извидати и пресудити.

Чл. 20. Против пресуде државнога суда нема места ни незадовољству ни жалби.

Чл. 21. Народна скупштина може до дана главног претреса већином гласова одустати од тужбе и тада свако даље исљеђење престаје.

Чл. 22. Исљеђење и суђење кривице оптуженог министра не прекида се ни одложеном, ни распуштањем скупштине.

Чл. 23. Право оптужена министра престаје, ако прва скупштина, после учињеног дела сазвана, неакључи, да се дотични министар оптужи.

Исто тако тужба престаје, ако скупштина већином гласова, дотично дело министра вреком ил' делом одобри.

Чл. 24. Књаз не може никад спречавати оптужење министра, нити у случају осуде употребити право помиловања, осим ако би му скупштина то предложила.

Чл. 25. Државни суд престаје кад изрекне пресуду а председник се стара да се она изврши.

Чл. 26. По овршеном суђењу акта се предају на чување народној скупштини.

Препоручујемо свима нашим министрима да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старату, властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

Чл. 6. Државни суд саставља се из судија касационог и апелационог суда и само из народних посланика, са искључењем оних 20. који су сходно члану 102. устава, предлог за оптужење поднели на овај начин:

Од укупног броја судија касационог и апелационог суда извућиће председник скупштине на састанку, којом, имена њих 12. а тако исто од укупног броја посланика, осим оних 20. такође 12. и сви скупа сматрају се као предложене судије државног суда.

Чл. 7. Од ова 24 лица као предложена за судије, има право оптужени министар, или ако би их више било, сви скупа, да 12. искључе без давања основа и то 6. од судија касационог и апелационог суда, и 6. од народних посланика, тако да 12. остану, а они 12. састављају државни суд. Ако оптужена страна не би ову искључење никако, или не би потпуно употребила, то ће се којком свести број на 12 искључујући оне, за које председник скупштине извуче најниже бројеве.

Чл. 8. Пошто се ово искључење изврши, заоставши 12 судија избирају по већини, тајним гласањем, између судија касационог и апелационог суда у својој средини председника, и тројицу за исљеђујуће судије, и председник одма јавља писмено министарском савету и оптужујућем одбору да је суд састављен, и да је он за председника изабран.

Изабрани за исљеђујуће судије имају права иследовача у обичним кривичним делима, а један од њих врши у исто време и дужности перовође.

Чл. 9. Ако би се имало што дознати из акта, или саслушањем сведока, то је свака надлежна власт у земљи дужна на захтевање државног суда да му пошаље захтевана акта или учини захтевани испит, и ако би се који чиновник имао као сведок испитати, он је дужан без ичијег одобрења да сведочи шта о ствари зна.

Чл. 10. Судије државног суда полажу у присуству председника скупштине и једнога архијереја ову заклетву:

„Заклињемо се јединим Богом, који познаје сва осећања људска и који суди сва њихова дела, да ћемо у извршењу ове дужности, која нам је уставом поверена, судити савесно и без икаквих пристрајања на овоме свету. Бог нека нам је сведок и он нека нам суди по заслуги.“

Чл. 11. Оптужујући одбор од стране скупштине предаје суду тужбу написмено, у двоје, од које се једна доставља оптуженом министру, и оставља му се извршан рок, најмање од 15. дана да на њу одговори.

У тужби морају се тачно означити дела на којима се она оснива, и разложити, по коме је закону то кажњиво.

Чл. 12. Оптужени министар да је свој одговор суду такође написмено, и у двоје, од кога се један доставља оптужујућем одбору.

Чл. 13. Сваки оптужени министар има право да једног или више бранилаца узме и то може бити и између чиновника и лица, која нису јавни правозаступници.

Чл. 14. Пошто је учињено потребно исљеђење, суд одређује дан претреса, и то у новинама обзнањује, и позива на исти оптужујући одбор, и оптуженог министра, но до дана

ним очима, морамо своје сопствено добро гледати како на злу времену пропада, докле су ови људи здружили своју снагу са вештачким машинеријама, па су не само своју летину у пркос злу времену осласли, но су још послове и оних својих земљака посвршивали, који одише у рат, а на дому жену и нејач оставише. Поред тога, што је овдашњи тежак обавештен и вољан да пригрли ону вештину која му посао олакшава, поможено му је још и са те стране што овако веће, ил' више мањи места, имају своје ратарске задруге, којих је за даћа да обделавање земље и стање тежака у што сређији стање доведу.

Занатлије се у својим струкама све надмећу. Сваки је онога чега се латио подгнуо свестан, па уме ваљано и свој посао да врши. Изложба имају више, све поневише сами су их подigli, и ту сваки свој рад у брво прода и тако са њиме користи. Ал' шта наше занатлије поневише раде? Преврћу календаре и траже вапаре, који их више пута толико оману, да ни кирију од добитка немогу исплатити, а тамо ли живети и занат унапређивати. Ако овдашњи занатлија понаца потребује, неје га брига, нити хуче као што сам наше чуо; он је овде члан не једног но више друштва, где редовно одређени прилог улаже и у време нужде друштво му и помаже. И у нас се на овогодишњој занатлијској скупштини у Н. Саду одпочло саветом радити на бољем напредовању занатлија, ал' сад кад до дела дође, као да лоше стојимо. — Мени је познато да у Срп. Бечеју до 80 Срба занатлија има, па још ни данас своје занатлијске подмажуће задруге немају, ако им и јесу удесни штатути наваљени. Па тако ми свуда, скоро свуда држава, док се овде свуда и свуда отима и ради.

гућа времена, и не само на клетву, него и на гогућу срџбу народа! Србин се туђину не свети — јер овај ако на неправди, отима се за своје, особито кад рода нема, кад се и за сламку вата; Прогорач има за Турчина хандар и верудар — али ва најрођењијег брата или непријатеља имао је за неправду — освету.

За рад пре три године дана може вам се као крви својој и опростити — јер је од стране Рауха и обмане било. Сад оте се и ви уверити могли, је ли и оно одржао, што је по Срему обћавио, није ли род ваш оковао у синџир силе и срамоте!

Ако је до гуњава било — нагумасте се; насисалисте се и ви зноја народнога.

Покајте се неверни! Немешајте се у ништо; више од вас не тражимо, а не би ни примили, бојећи се невере. Засад скротите руке. За будуће пенџиће вас по делима вашим, а ради оцене бележићемо.

Покајте се — јер се приближује царство народне слободе — пред којом ће ваш Раух-Наша извештати као — дим пред лицем огња.

Спремајте се народу верни — кајте се неверни!

ЗАКОН О МИНИСТАРСКОЈ ОДГОВОРНОСТИ.

(Који је народна скупштина решила и намесништво потврдило).

Чл. 1. Кад се у народној скупштини, сходно члану 102. устава, учини предлог, да се који министар због каквог дела, означеног у члану 101. устава, оптужи, онда ће се такав предлог сходно члану 80. устава, предати једном нарочитом одбору од десет посланика, да га предходно испита и оцени, а потом ће се сходно члану 103. устава, у скупштини решити, да ли има места оптужењу.

А у случају члана 100. устава, поступа се по пропису члана 103. закона о пословном реду у народној скупштини.

Чл. 2. Одређени одбор за предходно испитивање оваковога предлога, мора што је нужно за сазнање ствари иследити. Он ће потребна акта изискати и прегледати, а и сведоке, ако би их било, и дотични министра ради објаснења саслушати, или примити од министра писмено оправдање, које би му поднео.

Чл. 3. Кад одбор поднесе скупштини извештај са исљеђењем, министар има право да сва акта о томе прегледа, и да на скупштини извештај о састанку, кад се тај предлог претреса, присуствује и да је објаснење усмено или писмено.

Претрес овога предлога у скупштини не може бити пре осам дана, од дана кад је дотични министар извештај одборски са актима прегледао.

Чл. 4. Кад се у скупштини закључи, да има места оптужењу, онда се о томе извештава писмено Књаз, и скупштина одређује из своје средине једно лице или један одбор, највише од три посланика, који ће је у оптужењу заступити.

Чл. 5. Од онога дана кад се књаз извести, да је закључено, да се који министар оптужи, књаз разрешава истог министра привремено од дужности, а у скупштини приступа се образовању државног суда, који ће оптуженом министру судити.

Подлистак „Заставе“ ПИСМО ИЗ ДРАЖЂАНА.

Кад сам тамо доле код моје миле куће, у драгој домовини био, слушао сам или сам и сам читао о овдашњем просветном стању и редкој напредности германског народа. Све то што сам тада читао или слушао долазило ми је као на сну и гледао сам као кроз неку густу таму. Ал' дошаши амо све ми је више и више место сна, јава. Мојима сам се очима сада уверио и једнако увераван како је овај народ заиста далеко у изражености коракнуо и многе па и нас за собом оставио. Ма коју струку човек да загледа само ће се о ваљаности уверити; ако тежачки, занатлијски ил' ма који други рад посматрамо, свуда је напредак очевидан.

Пре два месеца путујући амо прошао сам многе пределе наше царевине и добар комад ове краљевине, па ме је милина обузела кад сам овде сва поља урађена и у најбољем реду упатио. Сва летина свучена и довршена, а замски усев већ на многи мести извикао беше. У нас у то доба могло се на ове стране скоро видети како неовршена рана закисава и пропада. Истана да ови људи нису са земљом тако богати као ми, па им је лакше и довршити пољску радњу; ал' онет зато, кад се узме колика је раденичка оната због овог рата из земље у најбоље доба године извучена и једнако се извучи, и томе кад се додла негодно сувише кишовито време, онда се занста радност овде само похвалити може. Нећу нити могу казати да су наши људи нерадни, то никако с овим ненамеравам, ал' ове вештачке справе, машинерије и друге алате, које ови људи имају и земљу обделавају, то је у наших људи још саварија. Док ми тамо доле, својим сопстве-

ала достали. Остала светина кличе војци „hooh“ и читава се граја направи. Жртве које они поднесе и једнако поднесе велике су и превелике. За ове две недеље дана, отишло је одавде до десет хиљада људи по ногу на покол у Француску, све по на избор момци у сваком смислу. Светина их је сила уз највеће одушевљење испратила. Полазећи војници ређаше разновртне народне песме. Новачење је ново наређено, да се у овом месецу обави са онима који су се 1851. год. родили. У колу тог истог времена од две недеље дана послано је до својих 260 великих кола пуно ране и осталих ствари оних Саксонцама који су под Паризом. Набавка свега овог подматрона је само са доброволним прилозима, који са свију страна ове мале краљевине стижу. Саме народне саске школе т. ј. деца што се у њима уче, колико се до сад зна приложише на ову сврху до четар хиљаде талира. — Овде ми и нестиде пада на ум, како је један наш нар. учитељ добио приговора од некојих својих грађана што је мале ђаке своје позвао да прилажу на пострадале Божеве и на срп. нар. позориште; ал' ваљда у будуће неће бити тако, кад се зна шта се овде дела и ради. — Нема тога дана кад ватрена кола не провезу ил' не донесу по неколико десетина равеника и хиљадама заробљених Француза. За заробљенике више места у вароши нема, но су подигнуте силне дрвене зграде око Дражђана, па тако је сад у нас и у околини смештено до 30 хиљада оваковог робља, које доста јадно и отрцано изгледа.

Нас је овде јака зима шћепала. Сад кад нам ово пишем имамо 13 грама ладноће. Лаба тек што се неје од леда загушила и смрзла. Снега доста имамо и весели и охоли Немци непрестано се сањкају и тоциљају. Г.

Рајине окове претворите у мачево, и на њи-
ћете се моћи већма олодити нег ма на и
каки, слатки баратшаг ма икаког најнезмета на
свету....

Д. — ЗАГРЕБ 1. дек. (Случајно закаш-
њено. У.) (Жувићево фалсифицирање
законске основе и саборскога запис-
ника. Талерова интерпелација ради
тога; Жувићево правдање). У прошлом
саборском заседању месеца јула претресана је
законска основа „о заштити устава.“ По од-
редби тога закона казни се смрћу сваки онај,
који би радио против садањег устава и на-
годбе са Угарском; боље рећи вешала оче-
кују овакога, који не би признао, да је делање
Раухове владавине од благодетних уплива на
троједну краљевину, и да је „поштена унија“
прави благослов за ову земљу; а усудио би
се рећи, да је Раух крвопија и тиран наше
домовине у таквој мери, да би му се у том
послу и сам Сафот-паша у Босни поклонити
морао. — Сабор је ову основу усвојио; а тај
закључак сабора не само да је велику огор-
ченост изазвао у средини народне странке, но
је неповољно примљен и у владини круго-
вима, особито после онога меморандума у ком
је један од најбољих млађих хрватских пра-
вника бивши професора казненога права на овдаш-
њој правној академији др. Милан Макасец са
неколико својих пријатеља ту законску основу
у свој апсурдности тачно и јасно расветлио.
По свој прилици, да је овај меморандум дао
повода, да Жувић по ново своје мајсторско
непоштовање осведочи, те је по разласку сабора
преиначио ту зак. основу, према томе фал-
сифицирао саборски записник, и фалсифицирао
основу круни на превисњу санкцију поднео.
Ова подла превара Жувићева изишла је на
видело 2 нов. о. г. када је поменута законска
основа у сабору промулгирана; и др. Макасец
у „Зачетнику“ ову фалсификацију је са фак-
тама и доказима подробио и тачно открио. Жу-
вић, да би себе код сабора оправдао, употре-
био је мајсторију са интерпелациом, коју је
на њега управио заступник Л. Талор, следећа
садржаја:

Од времена проглашена закона гледе неких
модификација казненога закона, разлику се у јав-
ним листовима такви гласови, којим се намиче
г. Јосипу Жувићу белега изопачења саборскога
записника.

Будући се ти наводи односе на његово са-
борско деловање, које је он тада као владин
повереник обавио; — то чиним на в. зем.
владу, а нарочито на повереника владине пресв.
господину Јосипу Жувићу интерпелацију:

Да у интересу високе вемањске владе и
достојанства сабора напрема тима гласовима
тачно изјаснење даде.

А одговор Жувићев гласи: У стању сам
одговорити, али пре свега читујем, да
ћу се клонити свакога нападаја на јавни лист,
који ме окривљује, да сам фалсифицирао ра-
справни записник; јер овај лист неспада пред
судште сабора; говорићу о тога о мојем до-
точном уредовном пословању, и о самим чи-
њеницама оне седнице.

У седници од 9 јула о. г. дошла је на
расправу осем других шест основа и закон-
ска основа, која ставља под заштиту закона
државоправну нагодбу измеђ Хрв. и Угар. са
насловом „о заштити устава.“ Уважив из клуба
повнату ми жељу војине, одма ставим пред-
лог, да се тај наслов преимене овако. „Закон,
којим се преимачују неке установе казненога
права.“ Сабор је уважио овај предлог. Код
§. 1. опаше посланик г. Јосиповић, да би се
из овога параграфа могла разумети казан смрти
а да он гласује против казни на смрт, и зато
да овај параграф неприма у садашњој њего-
вој стилизацији; ја сам уважио, да би се из-
река основе гласећа: „Злочинство ведиваје
казна се по §. 59. слова а и с“ доиста могла
субсумирати казан смрти, зато сам предложио,
да се још томе придају речи „алинеа друга,
јер се са овим додатком укида прва алинеа
§. 59. где је говор о смртној казни, и про-
писује временита казан, која је у §. 59. слова
б, у другој алинеји установљена. Земаљски
сабор уважио је модификацију, а известитељ
Гвездановић забележио је то одма сопственом
руком у законски штампани предлог. Да је
тако повивљем се на реченога заступника, а
тако исто и на бележника Рајнера, који је
такођер у записник сопственом руком ту пре-
иначу усво.

Но поред свега тога добијају ове вести о
фалсифицирању већу обесност тиме, што се у
законитом листу пише, да је фалсификација
доказана, да је претседник ту фалсификацију
по вештаци констатовао, и да је г. министар
тај фалсифицирани записник узео к себи за
сходну порадју. Али ја свестан подпуне не-
вистоти, закључао сам од г. претседника сходно
разјашњење, и он ми је читовао, да за никакав
закључак не зна.

Прем да се упитна кривња односи на са-
борски записник, то ћу ипак обратити повор-
ност сабора на дневник, могуће, да би се та
фалсификација хтела из њега црпити. Две или

три недеље, када су закони поднешени пре-
вишњем месту, узео сам ја стенографске бе-
лешке на прегледање, и где сам нашао, да је
тај говор гледе упитнога закона нетачно за-
бележен био, то сам optima fide сопственом
руком исправио и надопунио нека места и то
она, која су била у складу са расправом, за-
писником и подношењем на санкцију законима.

Одкуда постаде сучланом комисије, за др-
жавоправну нагодбу међу Угарском и Хрват-
ском, подносим непрестано неспретања и неправ-
де, која је достигла свој врхунац тада, када
сам унију са Угарском склопљену са упитним
законима поставио под заштиту истога закона.
Вршак ипак ових грдња стигну фалсификат
стојећи у речи. Већ од осам дана ходају они
гласови по враку, моји непријатељи погледају
на ме као кривотворца поспрдним, а прија-
тељи сажалујућим оком, ноћ чари се на моју
покуњењу душу, а сванули дан продаје ме
опет ругу или сажалењу! а све то у мате-
рији, од које стојим тако далеко! Бољу ови
ништа излечити, ништа неможе избрисати
успомену, а има ли за то задовољствено, то
она почива у томе, да сабор спозна, да ми је
учињена тешка неправда, и да призна моју
подпуну недужност. Молим сабор, да буде
осведочен, да сам истина пул мана, као сваки
човек на свету, али да одјелни предстојник
за правосудје и заступник народа, којему је
част пред вама, као једино надлежном судишту
оправдати се, и у никаквих околности и док
је жив, кадар не је починити ма икакву мо-
ралну неваљалштину.“

Већ се по себи разуме, да је ову Жуви-
ћеву изјаву сабор узео на знање, али се мо-
гло том приликом приметити, да његов говор не
је био прихваћен оним усхићеном, и одушев-
љеном са бурно „Живео“, како обично сабор-
ски мамелуци пропрате сваку изјаву влади-
нога заступника. Лако је Жувићу задовољити
ове саборске чланове, кад они већном од
њега зависе, пошто им је више стало до свога
знања, него до правичности и поштовања; али
може ли он убедити јавно мњење? Не је у стању
побити доказе о фалсификацији, кад против
његових навода у хатар своје одбране сведочи
и саборски дневник и извешћа од оне седни-
це штампана у званичним „Народним нови-
нама“, Рауховој „Аграмерици“ и Појачевиће-
вој „Слози;“ а за те бар листове неможе рећи
г. Жувић, па према њему непријатељским ду-
хом дишу. Ови владини органи ударају на
чело Жувићу печат крајње подлости, непо-
штовања и преваре, које је он учинио не само
према народу и сабору, но и према самоме
краљу. Да ови саборски чланови имају у себи
више поштења, и да осећају коле оданости и
љубави према народу и домовини, многи би
му то исто у очи казао, као што сам и ја
случајно чуо из уста једнога одличнијег са-
борскога члана, кад је великом жупану по-
жежком Маљецу казао, да је Жувић свиста
записник фалсифицирао, и по ново га са Рај-
нером преписао. Да је когод други сличну
превару учинио, он би морао носити ланце у
Депоглави или Илави, али мајстору „поштене
уније“ предстојнику правосудја све је можно
кад оваква сабора, а под одбраном и патрон-
ством моћнога самовољника Рауха.

ИЗВЕШТАЈ

о купљењу новца од уписаних на „народ-
друшт. штампарију.“

8. октобра кренуо сам се на пут да обиђем сва
већа српска места, те да од досад уписаних учес-
ника за „народну штампарију“ покупим прву рату
од 50 ф., и да нове учеснике уписујем и од њих
прву рату примам, — а 26. новем. вратио сам се
кући, растуривши 299 честица; за то време обилао
сам ова места: Ириг, Руму, Митровицу, Илок, Ву-
ковар, Осек, Сомбор, Суботицу, Сегедин, Њикинду,
Темшвар, Чаково, Вршац, Велу Цркову, Панчево,
Београд, Земун, Тител, Бечкерек, Меленце, Нови
Бечеј, Српски Бечеј, Сентомаш и Турнију.

Појединачно су места овако заступљена:
Нови Сад 45, Сентомаш 37, Сомбор 30, Панче-
во 28, Вршац 25, Темшвар 24, Бечкерек 17, Осек
10, Српски Бечеј 8, Суботица 7, Њикинда 6, Нови
Бечеј 6, Меленци 5, Сегедин 5, Земун 5, Чаково 4,
Митровица 4, Арад 3, Карловци 3, Рума 3, Вра-
њево 3, Карловац 2, Жабал 2, Ст. Градишка 2,
Будим, Сисек, Турнија, Илок, Свириг, Српска Кла-
рија, Ириг, Дубица, Вуковар, Перлез, Тител и Ба-
ја по једну.

Од ових 299 учесника већина је платила по 50
ф., и то у готовом новцу 11035 ф., а у акци-
јама дати у место готови новца 250 ф. свега
11285 ф. О овим учесника снада једна четвртина
на адвокате, чиновнике, свештенике и докторе, а
три четврти на трговце, економе и салатлије.

Имена учесника ово су: Нови Сад: Стеван
Јеџић, Велимир Бугарски, Петар Попадич, Гавра
Мијатовић, Тоша Мијатовић, Ђока Мијатовић, Јо-
ван Јовановић сапуница, Никола Станисављевић,
Јован Ђурић, Љуба Стевановић са Ј. Бишарићем,
М. Р. Стојковић, Б. О. Милутиновић, Д. О. Милу-
тиновић, Миша Максимовић, Б. Б. Ракић, Ђорђе
Шевић, Милош Јефремовић, Адам Јеремич, С. Ј.
Марковић, Јован Чавић, Ј. Г. Лазаровић, Мита С.-
вић, Пера Натопевић, Петар Јовичић, Паја Новић,
Љуба Живановић, Живко Ђурић, др. Лаза Костић,
др. Стеван Павловић, др. Светозар Мијетић, др. Јо-
ван Јовановић са Ђорђем Јовановић, Павле Мир-
сављевић, др. Младен Јојичић, Корнел Јовановић,
Својим Пасковић, др. Светозар Максимовић, Евге-
није Богдановић, Тона Хадичић и дружина, Јован Ма-

тић адв., Никола Форовић, Ђорђе Камбер, Јован П.
Лавић, Оладина 2 чест. и Милан Ђорђевић.

Сентомаш: Гедон Дуњерски 2 чест., Лазар
Дуњерски 2 чест., Теодор Георгиевић, Тоша Ха-
дичић, Ваца Наџин, Лазар Манојловић, др. Плавшић,
Александар Јанковић, Паво Георгиевић, Глаша Ма-
нојловић, Младен Манојловић, Тодор Гавански, Ди-
митрије Дракулић, Младен Грегоровић, Никола Сес-
кић, Младен Јојичић судец, приврвена обштина, Леси
Ниџин, Лаза Каџиноки, Гавра Гргуров, Милош Ру-
нић, Андрија Сарић, Милош Јојичић, Јован Манојло-
вић, Паја Петровић парох, Алекс. Иванчић, Јоца Ни-
колић, Алекс. Дуњерски, браћа Р. Стефановић, Ми-
лан Јојичић, Букић Велимир, Нестор Миковић, Ми-
ла Каљенић, Мита Дуњерски, Аврам Дуњерски.

Сомбор: Сама Биџар, Ј. Јерасовић, Паво Биџар
Мерник, Љубомир Лугомерски, Ваца Мороквасић,
Стева Мороквасић, Стефан Гргуров, Богољуб Ко-
стић, Ваца Биџар старији, Д. Ј. Поповић, Лазар
Бркић, Сава Теодоровић, Г. М. Пимић, др. Макси-
мовић, Ваца Стојковић, Јустин Коњовић мерник,
Паво Станимировић, Стева Попић, Милош Миланко-
вић, Антоније Јанковић, Петар Биџар мерник, Тодор
Веселиновић, Алекса Папковић, Јован Бркић, Ђор-
ђе Сремчевић, др. Милутин Татић, Милан Поповић
млађи, Јоца Поповић, Петар Веселинов и Петар Ву-
кичевић.

Панчево: Живковић прота, др. Св. Касанино-
вић, браћа Максимовић, К. А. Јовановић, Јован А-
танацковић, Петар Барјактаровић, Алекса Галетић,
Михајло П. Крачевић, др. Ненадовић, Никола Мир-
ковић, Јован Крстић, Коста пл. Јагодић, Пера Ни-
колић, Милутин Живановић, Димитр. Шпирта, др.
Пера Михајловић, Ваца пл. Јовановић, Ј. Бритовац,
Живко Михајловић, Велизар Боборов, Коста Димко-
вић, Каменко Ј. Јовановић, Ђира Поповић, Н. Ми-
лошев и синови, Н. Крчдинац, Светозар Стефано-
вић, Панчевачко српско приврвено певачко друштво
2 чест.

Вршац Пера Фармаћ, 2 чест. Мита Поповић,
2 чест. Њика Формач, Данило Милошевић, Јоца Ан-
ђелковић, Миша Војичић, Никола Милошевић, Ко-
ста Богосављевић, Јоца Остојић, др. Ђорђе Мило-
сављевић, Јоца Стојковић, Никола Манџукић, Ђорђе
Л. Токић, Јован Јовановић, вршачко српско прив-
рвено друштво, Коста Обрадовић, Коста Грешчар-
ски, Пера М. Мариновић, Паја Обрадовић, Тоша Вој-
ковић, Милан Ј. Георгиевић, Милета Брадаровић
2 чест.

Темшвар др. Бр. Стевановић, Б. Димитри-
јевић, српска обштина темшварско-градска 2 чест.
др. Тоша Стевановић, Стеван Михајловић архиман-
дрит, Т. Јавковичи архимандрит, Константин Вла-
ховић, Димитрије Рајчић, Коста Панаћ, Јоца Форо-
вић 10 чест. Ст. Л. Лазаревић, дружина Јенико
Лото браћа Адамовић Марта и Ст. Милојевић Ге-
орј Николић, дружина Ђ. Георгиевић Зака Јовић
Свифронје Мариновић, Јоца Бранковић и Мита Долга,
дружина Ст. Поповић, Паја Јовановић, Мита Поповић,
Јов. Ђорђевић, Павле П. Александаровић.

Бечкерек Стеван Николић, Јов. Стоић, Јаков
Векедић, Куван Мучић, Јован Крстић, Александар
Трифунцац, др. В. Пејић, Ђира Секулић, Паја
Кенез, Аца Мопорински, С. Савић са Младеном Та-
насаевићем, Д. П. Аронијевић, К. Јанковић, Анастас
Јанковић, Драгутин Петровић, Јулија Касаниновић,
дружина Стеван Лазић Јован Марковић и Пера По-
повић.

Осек Глаша Аргировић, Л. С. Месаровић, Паја
Радаковић 3 чест. Марко Аксентијевић 5 чест.
Српски Бечеј др. Арон Војновић, М. Д. Сом-
борски, Павле Симоновић, српска омадина, Ђорђе
Јовановић, српско грађанство 3 чест.

Суботица Ђура Манојловић, Бождар Вуџић,
Исак Лудачић парох, Јоца Радић, Сажко Манојловић,
Ракица Манојловић, Катарина Панаћ мајорица.

Њикинда Лука Поповић, Љубомир Савић, Сима
Симић, И. Станисављевић и друг. Ст. пл. Владак,
Пера Владак.

Нови Бечеј Ламберт Лука Јовановић, Јоца
Дада, Данило Димитријевић адв. Лазар Захаријевић
адв. Димитрије Павловић парох 2 чест.

Меленци Јосиф и Ана Клић 2 чест. Јевта
Монашевић, Димитрије Трифунцац, Стеван Лончар.

Сегедин Пера Милић, Емилија Сремац, Лау-
шевић и Стојковић, Михајло Лефтер, Јован Фирчи-
њавки.

Земун А. Д. Јовановић са синови, Ст. П. Мир-
ковић, Живко Ј. Лончаревић, Павта Барјактаровић,
Игњат В. Василјевић.

Чаково Њика Живановић, Шандор Младен и
Ђока Лазаревић, Милан Панаћ и Владан Шандро-
вић, Ђока и Каменко Мача.

Митровица српско грађанство 3 чест. Ђока
Л. Костић.

Арад Арса Ђермеџ, Душан Ђермеџ, српско прив-
рвено певачко друштво.

Карловци Јован Поповић Зубан, Стеван Ри-
стић, и А. П. Радоваковић.

Рума др. Стеван Димитријевић, Јоца Богдановић,
и Михајло Кривопац.

Врањево Данило Радијевић, Стеван Бранко-
вић, и Јоца Влашкилић.

Карловац Никола Беговић прота, и Никола
Славшић.

Жабал Мита Боричев, и Милош М. Панаћ.
Стара Градишка Стојан Угринић, и Ваца Ј.
Видовић.

Будим Стеван В. Поповић.

Сисак Ваца Пајо Кутур.

Турнија Петар Чолић парох.

Илок Паја Арсенић са Теофилом Јовановићем.

Српска Кларина Богдан Кувановић парох.

Ириг Дружина Николе Симоновића.

Дубица Теодор Ервањини.

Вуковар др. Алекс. Рогулић.

Перлез Марко Стефановић.

Баја др. Паја Ивановић.

Тител Сава Секулић.

Има још из једног српског места три уписаника,
али их за сада у њиховом интересу и по њиховој
жељи неможемо овде именовати.

Поред оваки хрџави година, уз то велика уплата,
затим бирани слободоумних једномисљеника, а на-
последњу захтевање дивиденда биле су велике
тешкоће скојица сам се борити морао док сам 300
честица растуриати могао; но ошала омадини која ми
поможе препреке ове одложити.

И овим приликом показаше Сентомашани, да су
не само први на бојном пољу, већ да су од први

и на пољу просветио; милина беше видети како
за тили час разграбише 37 честица.

Сомборци који узеше 30 честица олакшање ми
јако што су списак имена напред послали, те сам
само новац скупили имао.

Вршњаци се јако потрудише да што боље за-
ступљени буду, и да није у то време распра између
обштине и клерикалаца вођења још би се боље
одавали.

Бечкерек поред толике нике морао признати да
ме је изненадио што је и толико честица узео.

Митровчани и Ст. Бечејци поклонили деци дра
Светозара Милетића први три, друга четири честице.

Панчевци би још боље заступљени били да нису
баш у то време своју штампарију наручили.

У Вуковару, Белој-Цркви, Тителу и Београду
није ни једна уписаница узета.

Сва остала места где сам год био положише
толико труда те су са 3—4 честице заступљени.

Овом приликом молим ову браћу којима сам
признавање оставио, да до краја овог месеца на
новце на приврзанице натраг пошаљу, пошто ја исте
под рачуном имао.

Пре него што би мој извештај закључко, благо-
дарим оној браћи која ми беше као непознатом при-
руци, те ме са најваљанијима са језгром срцтва
упознаше, то ће ми остати вечита успомена, а на-
града за труде моје нека буде та, што ћу се смети
радovati кад узвидим да просветни овај завод на-
предовао буде — у то име сретан рад!

У Новом Саду 1. дек. 1870.

Корнел Јовановић.

Французово-пруски рат.

Ако би хтели садање стање ствари на бој-
ном пољу по новијим на истани врло оскуд-
ним брвојавима оцењивати, то би онда морали
држати, да се на бојшту готово ништа важ-
није не догађа, осим појединих, омањих су-
коба са оделењима доарске војске. Но као што
данас припеди опширнији извештаји јављају,
у последње време не само да се није на бој-
ном пољу мировало, са разним кретањем и
смештањем војених трупа ради одсудних бо-
јева забављало, но се на југу Француске, пре
и после пада Орлеана, за времена од 12 дана
с обе зараћене стране жестоко борило. За
губитке, које је за то време и без икакво од-
лучна значаја, немачка војска под заповедни-
штвом великог херцега меклембуршког и прин-
ца Фридриха Карла претрпела, воле сами
Немци, да су врло грди; они досад нису
тачно обележени и ухваћени, али један ба-
варски војник из Орлеана тврди, да неће ни
најмање протерати, ако каже, да немачки гу-
битци у последње време броје које мртвих,
које равених 6—8000 војника, и да баварски
први војени кор досеже тек снагу једне слабе
дивизије. Поменуте опширне извештаје прио-
штићемо ниже, а овде напомињемо, да је осим
бојева под Орлеаном и уздуж лево и десне
обале реке Лоара, било бојева у новије доба,
2. и 3. о. м., код Фретовала и Вандоме, но о
њима досад не јављају ништа ни Французи,
па ни сами Пруси. Немачки булетин не спо-
миње ни речце о борби код Фретовала, а ипак
се из брвојала види, да је борба жестока мо-
рала бити, пошто су Французи из седа избачени
били, но доцније га опет заузеле. У осталом,
ова борба није могла имати никакав значај
по стратегичан положај обе зараћене стране.
Борбе код Божанс-а и поново код Вандоме
олакшање Французима, да своје војене трупе,
које су се на левој обали реке Лоара налазиле,
прикупе, и да их из њиховог пређашњег по-
ложаја, који је према северу управљен био,
обртом према ле Ману за фронт према се-
веро-истоку употребе. Такав положај фран-
цуске војске код ле Мана, не само да је по
даље продирање армије принца Фридриха
Карла на југу опасан, него шта више олак-
шава том делу доарске војске отевзиву про-
тив опсадничке немачке војске под Паризом.

„Ово кретање, примећује „Н. сл. Пр.“ на
последњу војену операцију, беспорно је нај-
боља стратегична операција, коју су Французи
у овом рату предузели били, и при садањим
околностима и најумудрије, што они учинити
могоше; јер они штите југ, остају у близини
Париза и вадржавају у својим рукама зарад
узвицања најутврђенија поморска места“. На-
пуштање Вандоме, не може се никако за по-
разу и удар Француза сматрати, јер ванста се
није могло ни помислити, да ће се доарска
војска уздуж реке Лоара подуже одржати
моћи. Генерал Шанон намерава, да се што пре
дочепа војеног стана под Кулином, како би се
тамо утврдио.

О лубардању Париза још за сад ни помена
нема, и да је немачка преса последњих дана
са највећом извесношћу тврдила и уверавала,
да ће се одпочети, шта више „Бресл. нов.“
од 27. п. м. јавише, да је најваљанија париска
тврђава, Мон Валеријан, из 48 великих топова
лубардана, и да се војене припреме ради глав-
ног лубардања непрекидно продужују. И опет
се до овог часа, када ове речке пишемо, лу-
бардање Париза није одпочело. Шта више многи
уверевају, да се на меридавном месту лубар-
дање Париза сасвим напустило. Тако се у јед-
ном извештају из Вероала између осталог вели:

Питање, да ли ће се и када ће се најверно лу-
бардање Париза, рад којег су све мере енергично
предузете, одпочети, још је непремено предмет живе
дискусије. Како ми се чини, лубардање Париза на
меридавном месту сасвим је напуштено. Пошто је

već puna tri meseca, odjako smo Paris opseli i za to se vreme najjace oko nje opshanjali, to kao da su ipak u feneralnom stablu ugledali, da se ljubardnja zbog velikih jrtava, koje bi sa životom silnih vojnika skončane bile, napusti. Ljubardnja mora još veših teskoba imati, nego što se to predstavља, jer mislaše, da bi se n. p. Mon Valerijan pomoću naših velikih topova za 48 časova razrušiti mogao; i da bi nam se onda pariške kapije otvoriti morale, vansta je sasvim lakno. Kad bi mi i neke tvrđavice u stvari zauzeli i bezopasnim učiniли, to bi se zapelo da li položaj na jurini uzimati morao, i sve da nebi sumnjivo bilo, da će naprima i hrabrosti naše vojske, koja gotovo tri meseca strpanice i stražarske dužnosti sa vavrednim strplješen snosi, poim za rukom, da napadaј победоносно изведе, то се ипак јуриш без великих жртава подузети неби могао. С призрењем на поштеђени живот заосталих војника ова је Немачка са удвојаченом радошћу поздравити улазак наше војске у Париз, а докле треба у стрљењу и патријотској оданости, које је од почетка ове снажне борбе до данашњег дана владало, до свршетка борбе истрајати. Питање, на колико је времена Париз још с равном снабдевен, при оскудици позитивних података, немогуће је решити, међутим могло би се са свом извесношћу рећи, највише још на неколико недеља, јер равне мере, које су у последње време у Паризу предузете, показују јасно, да се рана измажу приближује. Једним новижим указом фенерала Трошија, прегледани су сви јавни и приватни магацини, при којим се прегледају, код пријатних људи прилична количина рана нашла, која ће још за кратко време трајати. Сва је рана одна од владе секвестрована и главном старатељству француске армије подата.

Из Монакова јављају за поново грдне војене припреме од стране Немаца; југо-немачке државе добиле су налог, да за кратко време позову још 150.000 војника, немачки северни савез одправиће на бојно поље 250.000 војника. „Франк. Жур.“ добио је у погледу употребе ове нове војене снаге ово занимљиво објашњење; тако пишу поменим листу из Форбаха 1. о. м.

Већ од неколико дана сасвим се изменио обрт на нашим жељезничким станицама, постао је сасвим други, живљин. Транспорти са војском гомилалу се, и готово сваког дана пролазе овуда повећа оделења артиљерије. Као што сам ја дочуо, намерава се, да се подигне једна нова резервна армија, о којој ће се и осаднички војени кор под Тижонвиљом сједити. Цел новој армији била би та, да поседне Луксембург и холандске меће. Шта више овде се говори, да су пруске трупе већ прекорачиле луксембуршке границе. Можда је та вест ускорена, али на сваки начин стоји у изгледу. Пошто пруска војска заузме Луксембург, то ће се наскоро разорене тврђавице по времену сходној системи опет подићи.

О врло кривим борбама, које су се у последње време уздуж реке Лоара догодиле, и у којима су Немци грдне губитке претрпели, отишло је више немачки опширнији извештаја, које овде саопштавамо. Тако извештач „Франк. новина“ од 29. нов. из места Мењ, пише ово:

Беше шума маршенгарска према којој је 26. окт. кавалеријска дивизија Штолберг, подпоногнута од једног батаљона Бавараца, главном проматрање непријатељске војске подузела била, и први пу снагу лаврске војске на кривачички увардала. После које се Танов кор према Турн повуче. Од тога дана савиљен је тај војени кор на полутину. После тешких убраних војених похода, који су пуне три недеље трајали, био је он за девет дана, с едам пута у ватри. Најјачијице удовлетворењу Бавараца допринесе дабоме Француз, који се и данас пет до шест пута јачој армији од Тановог војеног кора на супрот стављени, у овим истим положајима одржаше, у којима су 26. окт. били. Пред шумом од Маршенијора сада је наша војска утаборена. Земљиште, које смо ми од 16. нов. по осмодневним борбама завели били, тешко да стоји у сразмери према силној крви, коју на њему пролисмо.

Пруга од Лоања-а, где се борба 19. нов. одпоче, до Виљермоана, где се данас француске предстраже налазе, неизвесно готово ни један дан хода. Борба је, не треба да се варамо, сада сасвим други вид узела. Не стоје више нами на супрот негомаљаве, неуређене чете, него народним одушевљењем заданхата народна војска. Својеволјни, који из заседе пуцају, на се један наш војник указао, то су мирни грађани, и ако се повеће оделење узме, ја сам га често строго осуђивао, али сада небу се застидити, ако моје поштовање према таковој војсци израдим, која се ево већ једанајст дан с нами бори. Истина је, да се и у којј налази деморализованих елемената, али баш тач војсковођа веће поштовање заслужује, који зна да предузвреди, да таки покварени елементи и друге не кваре. Ако ја тако говорим, то једно дајем изреча мишеу наших војника. Свако село, и то треба буквално разумети, које су Немци од среде заузли, морало се само борбом освајати.

Нови Сад, 11. дек. У прошастој редовној главној скуштини између осталог одређен је један одбор, који ће одредити, како да се разреже дотација овдашњих свештеника по најновијој саборској одлуци. Тај је одбор данас држао први свој збор, који је утврдио, да се разрез подели на шест разреза по приходу. Да би одбор могао тај разрез учинити, одредило је пододбор, који ће по парохијалном попису душа сазвати ко у који разред по приходу долази, те ће о томе одбору свој извештај поднети. На истом збору одређено је, да се предложи главној скуштини општинској, да се овдашњем певачком друштву у помоћ даје годишња прихода од 200 фор. а. вр. из општинске касе.

НОВИЈЕ.

Верваљ, 6. дек. (званично.) Десети војени кор отео је у борби на дан 5. дек. када

је Вандом поседнут, шест топова и једну истралеу. — 5. н. м. гониле наши предвази један непријатељски кор, после омање борбе поседоме Елпсај и 230 француских војника заробише. — Ухваћене хартије фенерала Шанси-а констатују, да је француска лаврака војска многим бојевима у пола смањена. — Наша предва оделења војске, одржаше славну победу код Дроа над 6 непријатељских батаљона. Губитак непријатеља 100 мртвих, више кола с раном и марвом. Наш губитак 1 ецир и 37 војника (!)

Берлин, 8. дек. (званично.) Верваљ, 7. н. м. фенерал Вердер напао беше 6. н. м. снажно непријатеља код Ни-Пезма, и Ни буде с вечаера од наших трупа заувет; 7. н. м. гониле непријатеља, при којим гонешу буде лако рањен принц Ваљем баденски и фенерал Гру-емер. 10. војени кор пруджи гонешу непријатеља до иза Елпсаја. Остала оделења побеше се 5. о. м. код Пасази ла Фонтенет са 10.000 Француза, које у правцу према Ле Ману гониле. Колоне левог крила примакоше се 7. о. м. Шаторенолеру.

Верваљ, 7. дек. Од фенерала Вердера стиже овако вест: Ако што пре не добијемо подређења, мораћемо неке опсаде напустити.

Берлин, 8. дек. У меродавним круговима држе, да ће Пруска наскоро Луксембург посетити. — Саборска депутација предава је у недељу краљу Виљему адресу. — Због преноса топова за дубардање Париза употребљују се сваког дана преко 200 жељезничких кола.

Хамбург, (истог дана.) На немачке поморске вароши и војводства, стигао је од заповедника војске налог, да колико год има на расположењу војника, да се одна у Француску шаљу.

Бордо, (истог дана.) Париске вести од 5. о. м. и приспеле дешешу на Гамбету јављају: Париз је врло миран. Објава владе вели: Лебац се неће на порције раздавати, нити ће се количине свагдање распродаје умалити, јер засад још није нужно, само ће у каквој бити равлик, пошто ће сви распродавци само при лебац распродавати; и на месо нема оскудице и оно ће се по досадањој коликоћи раздавати. Стање је по томе задовољавајуће и после тромесечне опсаде ненадно успешна.

Цариград, (истог дана.) За извесно се тврди, да је подкраљ египатски изазвао побуну у Арапској; усташи броје досад преко 50.000 војника. Шејик Асар зауео је досад четири вароши.

Прилози

на издаше народне дворане наземљашту матичином у Новом Саду.

Скупио: др. Јован Субботић и А. Хаџић. Јустић Шимић 1 зајамнице и платио на њу 10 ф. Ђорђе Д. Кода 2 зајамнице и платио на њу 20 ф. Мига Кода 1 зајамницу и уплатио на њу 10 ф. Петар Никовић 1 зајамницу и уплатио на њу 50 ф. Христина Јездимировића 1 зајамницу и уплатила на њу 50 ф. Милош Димитић 1 зајамницу и уплатио на њу 10 ф. Султана Димитића 1 зајамницу и уплатио на њу 10 ф. Др. Данило Медаковић 1 зајамницу и платио на њу 10 ф. Данило Бига ц. и кр. мајор 1 зајамницу и платио на њу 10 ф. Катина Милића 1 зајамницу и платио на њу 50 ф. Коста Радловић 1 зајамницу и платио на њу 10 ф. Павлина Добановачка 1 зајамницу и платио на њу 10 ф. Ђорђе Новић 1 зајамницу и платио на њу 10 ф. Александар Новић 1 зајамницу и платио на њу 10 ф. Стеван Сурдучки, ц. и кр. оберстајвант, уписао 1 зајамницу Марија Трандафилова, уписао 10 зајамница.

Скупио: Александар Јовановић и Коста Триковић: Младен Максимовић апот. 1 зајамницу и платио 10 ф. Јован Димитић 1 зајамницу и платио 10 ф. Јован Дерра 1 зајамницу и платио 10 ф. Милан Таџић 1 зајамницу и платио 10 ф. Др. Лаза Станојевић 1 зајамницу и платио 10 ф. Ђорђе Гавански 2 зајамнице и платио 20 ф. Божидар Радивојевић, капетан 1 зајамницу и платио 10 ф. Јован Матић 1 зајамницу и платио 10 ф. Димитрије Поповић Мипа 1 зајамницу и платио 10 ф. Ана Манојловића 1 зајамницу и платила 10 ф. Коста Димитић 1 зајамницу и платио 10 ф. Јелена Жипавовића 1 зајамницу и платила 10 ф. Давид Дерра 1 зајамницу уписао. Радослав Манојловић 1 зајам. и платио на њу 10 ф.

Скупио: Корнел Јовановић у Сентомашу. Дачица Манојловић 1. зајамницу и уплатио на њу 10 ф. Сава Кањански 1. зајамницу и уплатио на њу 10 ф. Тодор Гавански 1. зајамницу и уплатио на њу 10 ф. Милош Продановић 1. зајамницу и уплатио на њу 10 ф. Коста Манојловић 1. зајамницу и уплатио на њу 10 ф. Гавра Гргуров 1. зајамницу и уплатио на њу 10 ф. Милутин Петровић 1. зајамницу и уплатио на њу 10 ф. Др. Божидар Павлић 1. зајамницу и уплатио на њу 10 ф. Јоца Манојловић 1. зајамницу и уплатио на њу 10 ф. Велимир Ђукић 1. зајамницу и платио 50 ф. Лука Јоцић уписао 1 зајамницу, Андрија Сарић уписао 1 зајамницу.

Књижевне вести.

Ивицао и већ се разашле

7-и број

„Младе Србадије“

у ком су они чланци:

I. Члановима уједињене омладине српске. — II. Паризу. Песма Л. К. — III. Славени

у Турској од ј-њ (свршетак.) — IV. О жељидиби и удадби. — V. Што је суђено. Приповетка из српског селачког живота. — VI. За свакога. Од др. Е. К. Бруера, превео Велимир Антић. — VII. Поуке у пољској привреди по Жоањо-у — у изводу. — VIII. Подлистак. Радња омладинског одбора. — IX. Најновији појави у нашој књижевности. Србски народни сабор у оремским Карловцима 1869“ од др. Ст. Павловића. Приказивање од ј-њ. — X. Месо, што га готовимо. — XI. Ситнице: Докло се походи основна школа у Швајцарској.

Трговина и обртност.

Сисан, 6. дек. Шип. и др. Шенице продато је прошле недеље по 10.000 вагона, 85 и по до 60 фун. бечејске по 5 ф. 75 н. 84 и по до 86 фун. потајске 5 ф. 55 н. 83—86 фун. панчевачке 5 фор. 20 н. 82—86 фун. панчевачке 5 фор. 10—15 нов. инзанс 5 фор. Цене се одржавају. % жита 82 фун. 4 фор. 50 нов.

Наполица 80 фун. 4 фор. Кукуруз босански, за потрош у Крањској узиман је, продато је до 3000 вагона и плаћена зрава роба 3 ф. 30 н. у транзито или 3 ф. 60 н. хармичено. Нова кукуруза баначка продато је по 3 фор. за 86 фун. по чини се, да та цена више поључива није. Јечам бачки 68—70 фун. нуди се по 2 ф. 60—65 н. Зоб баначке узето је на шпенулацију 5000 вагона по 4 ф. 35 н. цент. данас нак неби се поључило више од 4 ф. 25—30 н. а за босанску 4 фор. 5 н. у транзито.

Пешта 8. дек. Данашња жигна пијаца, беше доста слаба. Шенице је мало нуђено; промет је био око 15.000 мер. цене су сталне. Зоб је слабо тражено.

Бележено је: Шенице потис. 400 мер. без означене тежине 5 ф. за готово 600 мер. 87 фун. 6 ф. 12 и по нов. 200 мер. 87 фун. 6 ф. 12 и по н. 200 мер. 84 фун. 5 ф. 62 и по н. 200 мер. 85 и по фун. 5 ф. 87 и по н. 500 мер. 85 три чет. фун. 5 ф. 87 и по нов. 2000 мер. 84 и по фун. 5 ф. 67 и по н. 400 мер. 86 фун. 5 ф. 93 и по фун. 86 фун. 5 ф. 92 и по нов. 1200 мер. 86 фун. и 1200 мер. 85 фун. 5 ф. 92 и по н. све на три месеца. Банатске 4500 мер. 84 фун. 5 ф. 55 н. на три месеца за извоз.

Јечма 800 мер. 72 фун. 2 фор. 40 н. 200 мер. 72 фун. 2 ф. 35 н. 600 мер. 72 фун. 2 ф. 30 нов. 2000 мер. 72 фун. 3 ф. 20 н. за готово.

Зоб баначке мер. 50 фун. 2 ф. 32 и по н. 600 мер. 50 фун. 2 ф. 30 н. за готово.

Бурс од 11. дец.

Дуката — — — — — 5.89

Сребро — — — — — 122.40

ОГЛАСИ.

Оглас

Дана 30. јануара 1870. у 9 сати пре подне одржаваће се главна скуштина штедонице у Вуковару у друштвеним просторајима.

Предмети већања јесу:

1. Извештај равнатеља.
2. Изпит и потврда или преиначење одборских одредаба.
3. Изпит годишњи рачуна, и биланца прошле године, избор одбора за прегледање текућег годишњег рачуна.
4. Уредба о чистом доходу и одморене западка.
5. Догодно преиначење друштвених правила у погледу есомпта.

У Вуковару дана 17. дек. 1870.

Рогудић, П. Грчић, књиговођа. 1—3. равнатељ.

Стечај.

У Батањској ербској општини наково се отвара стецајште на управљено учитељско звање I. разреда са повшеном платом од 400 ф. а. в. 17 ф. 50 к. за рекв. школске 5 фати тврди дрве, слободан стан са пространом бањом и у изгледу са особеном наплатом недељне школе.

Проститељи — који желе ово звање поључити

— имају своје молбе подређење са доказима сврху доброг владања, свршени наука и способности за учитељско звање најдаље до 24. дец. т. г. подлисаном одбору доставити.

Одбор прв. општине батањске у Чинадској градомеђи.

НА ЗНАЊЕ!

За новосавидану велику гостионицу у Сентомашу тражи се један гостионичар, који би радњу своју у истој гостионици са 1. јануаром 1871 по рим. одпочети могао.

За услове расчитати се може у уредништву овога листа или код закупника г. Глише Манојловића у Сентомашу — преко од горепоменутог гостионице.

ОВЛАШЋЕНИ СОПСТВЕН ПРОИЗВОД НАЈЛЕПШИХ ФАБРИЧНЕ ЦЕНЕ, ПОШТЕНА ПОСЛУГА.

КОШУЉЕ мушке: од фина и постојана колана. платна по 1 ф. 50—75 н. 2 ф. до 2 ф. 50—75 н. 3 ф. до 3 ф. 50 н. Од фина и постојана румбург. плат. по 4, 5 и 6 ф. Везане париске: по 7, 8, 9, 10, 11 и 12 ф. Гаће од румбургерске платна немачке 1 ф. 25 н., 1 ф. 50 н., 1 ф. 75 н. до 2 ф. Мађарске 1 ф. 25 н., 1 ф. 50 н., 1 ф. 75 н. до 2 ф. Децајне кош. по 1 ф., 1 ф. 25 н., 1 ф. 50 н., 1 ф. 75 н. до 2 ф. 2 ф. 50 н.

ЖЕНСКЕ кошуље од фуна и постојана хол. плат. модне 1 ф. 50 н., 1 ф. 75 н. до 2 ф., 2 ф. 25 н., 2 ф. 50 н., 2 ф. 75 н., богато везане 3 ф., 3 ф. 50 н. до 4 и 5 ф. Од најф. румбург. плат. са финим везом и укусни уметци париски по 6, 7, 8, 9, 10 и 11 ф.

12. румбург. белм шарма 2 ф., 2 ф. 25 н., 2 ф. 50 н., 2 ф. 75 н., 3 ф., 3 ф. 50 н., 4 ф., 4 ф. 50 н., 5 ф., 5 ф. 50 н., 6, 7, 8, 9 и 10 ф.

За мушке кошуље молимо дељину од гола врата. Веспал се шаље са Nachname. Кошуље које најбоље нестоје, или п. г. купци, који разумно увиде да су обманути, прецењени, преварени, нека исте одна враћају.

АДРЕСА: Alexander Stanischits befugt. Wäschwar. Fabrikant, Wien Wollzeile Nr.9. 234--12-24

ÉLET-ITAL

изредна домаћа лекарија

против грозница због мочвара, морске болести ослабљеног стомаха, завијања на стомаку, дражења жучи, грчева у дољем делу тела, пролива, задржавања мочкраће, несвањања итд. која са очитим успехом лечи. Цена једне флашице I-ве величине 80 н.

II-ге 55 н.

ПРЕП. „ФРАНЦБРАНТВАЈН“ као лекарија.

По др. Виљујаму Лее-су као проналазачу исте лекарије, употребљује се она против ових болести: Равних рана и застарелих отреботина, болова од рака, запалења очију, ослабљења, промранутих честаца тела, болова зуби, главе, ушију и реуматичних болова, тако је исто валазно средство за чишћење зуба, које не само светлост зуба чува, него и месо око зуби снажи, осим тога сваки хрћав зајај удаљује и вкус освађава.

Цена једне флашице I-ве величине 80 н. II-ге 40 н.

Напуган, како помешете домаће лекове треба употребљавати, добива се из сваку флашицу на мађарском и немачком језику бадава

Главно стовариште за Нови Сад В. О. Милутиновића, Ј. Петермајера и Е. Дицгена. Београд: Ф. Сајферга. Карловци: Арсена Никовића. Вел. Бечке-реку: И. Рожа. Вел. Кинида: М. Фулајтара. Хац-фелд: Ђоке Телбиза. Ковин: Јована Вебера и Ј. Стојановића. Панчево: Николића и Димитријевића. Крעדница и сива. Земул: браћа Вулдо. Тител: Ф. Георгијевића и друг. Вршац: Ст. Мачарија. Сента: Л. Мештера. Сомбор: Стев. Пошања.

Пешта 26. октобра 1870.

3—12 ВЕРТЕР и БРАЗАЈ.

ОД ЈЕФТИНОГ НАЈЛЕПШИЈЕ.

Смерно потписани отворио је у дунавској улици трговину с ракијом и устројио фабрику за ликер и рум, те ће моћи давати ракију, ликер и рум од сваке сорте -- по најјефтинију цену.

Исти прекупује добром ценом свакојаке флаше за ликер -- или, на захтевање поштованих муштерија, напуниће им исте каквим ко усхте ликером врло јефтино.

Ликер и ракију, колико год ко наручи и од кудгод -- потписани ће без оклевања слати му.

С поштовањем
Јаков Х. Швиммер,
у дунавској улици до пореског звання „код ракиције.“

2—3